

1893 - 1963
70-й РІК ВИДАННЯ
І СЛУЖБИ ОВОЄМУ
НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Свобода", 81-83 Grand St.
Jersey City 5, N. J.
HENDERSON 4-6237
HENDERSON 4-0807
YHC000: HENDERSON 5-8740
— Тел. з Нью-Йорку: —
BARELY 7-4125
YHC000: BARELY 7-5337

РІК LXX. Ч. 193. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК, ЧЕТВЕР, 10-го ЖОВТНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 10, 1963 No. 193. VOL. LXX.

СЕНАТ ПРИЙНЯВ ЗАКОН ПРО ВИШКІЛ РОБІТНИКІВ

НА ЦЮ ЦІЛЬ ПРИЗНАЧИЛИ В НАЙБЛИЖЧИХ ТРЬОХ РОКАХ \$1.2 БІЛЬЙОНА

Вашингтон. — Сенат 8-го жовтня схвалив більшістю 80-ох до 4-ох голосів законопроект про перевикшкіл робітників, щоб можна було з успіхом поборювати безробіття, яке поширюється внаслідок автоматизації праці. Цей законопроект передбачає, що уряд може видати виплати на найближчих трьох роках до 1.2 бильйона. В законопроекті є також і окремий пункт про продовження на дальші три роки так званого закону про крайове виконання в цілі оборони, а також продовження на три роки тих всіх проєктів, які мають на цілі допомагати тим районам, що мають більше число безробітних. Прийнятий Сенатом проєкт мусить бути узгоджений на окремій конференції з тією його редакцією, що її схвалила Палата Репрезентантів, бо Палата прийняла вужчий законопроект в цій справі. Перед голосуванням в Сенаті сенатор демократ із Пенсильнії Джозеф С. Кларк пропонував іншу редакцію цього проєкту в справі виконання закону, який передбачав би фаховий вишкіл, мав би на оці оборонні цілі та райони.

Президент Кеннеді виїде найближчою зимою з відвідинами на Далекій Схід

Вашингтон. — П'єр Салі-джер відповів на запит журналістів щодо погослоск про недалекий виїзд Президента на Далекій Схід: "покищо нема ще певних планів щодо будь-якої подорожі". Проте він не заперечує можливості, що президент Кеннеді таки виїде під час найближчої зими на Далекій Схід, однак ледви, чи це станеться вже у грудні ц.р., бо на грудень Президент має вже устійнені виступи та аудієнції у Вашингтоні. Подорож Президента охоплювала б в першу чергу союзницькі держави — Японію, Філіппіни, Тайвань (Формозу) і Південну Корею. Запрошення дстав був Президент.

Департамент Оборони скасував окремі додатки воякам, які слунать за кордоном

Вашингтон. — Секретар оборони Роберт МакНамара 4-го жовтня зарядив, щоб припинити виплачування окремих службових додатків тим воякам, що відбувають військову повинність за кордоном, головним чином в Європі, Японії та на Гаваї. Однак секретар оборони зарядив, щоб окремі додатки дставали ті вояки, які є сепаровані від родин, і ті члени збройних сил, що "виконують свої обов'язки, є наразі на небезпеку збоку ворога, як наприклад, в Південному В'єтнамі". Таким чином деякі вояки, головні ті, що є поза ЗДА, не скористають із цього ухваленого законом збільшення платні військовиків, бо вони одночасно не будуть дставати додатків за службу поза межами ЗДА, а ці додатки деколи були більші від теперішнього збільшення платні. Досі коло 600,000 вояків дставали додатки за прикордонну службу, а відтепер тільки 225,000 є управнені до цих додатків. Зарядження про окремі додатки відноситься до стрільців і підстарших, бо офіцери не дставали жадних додатків за службу за кордоном.

Айзенгавер висміває план кандидатури на становище віце-президента

Вашингтон. — В пресі по'явилася була вістка про те, що колишній президент Д. Д. Айзенгавер не може старатися про кандидатуру на президента, але він старастся вияснити, чи закон не забороняє колишньому президентові кандидувати на становище віце-президента. Таку вістку приніс старший "Вашингтон Інітінг Стар", і додав, що колишній головний прокуратор Герберт Брав'нелл мав поінформувати Айзенгавера, що закон забороняє колишньому президентові втретє старатися про президентуру, але ця заборона не відноситься до становища віце-президента. Айзенгавер висміяв такі вістки і заявив, що він бажав так само посту віце-президента, як бажав собі "діри в голові". Айзенгавер сказав, що подібно на справу була порушувалася в 1960-му році, і тоді він висміяв був вістку про те, що він мав би кандидувати на віце-президента.

В АМЕРИЦІ

● Ведеться крайова кампанія, щоб зібрати, по можливості, всі американські монети для Бібліотеки ім. Гаррі С. Трумана. Ця Бібліотека мала вже таку збірку монет, в якій були всі монети, видані за всіх президентів, яку подарував був колишній секретар скарбу за президентуру Трумана Джон В. Снайдер, але 12-го листопада 1962-го року збірку монет передав фірма Стек в Нью-Йорку, яка колекціону-

Уряд інформує пресу про загальне положення в Америці і світі

Вашингтон. — Упродовж минулого понеділка і вівторка, 7-го і 8-го жовтня, тут відбулася Крайова Конференція редакторів та радіових і телевізійних коментаторів, під час якої високої державної урядові в доповідях та відповідях на запити інформували про стан і розвиток багатьох ділянок політики в Америці і в світі. Конференція відбувалася переважно на такій засаді, що преса може — за малими тільки винятками, що були цілком не для публікації — подавати все, про що була мова, але не повинна відкидатися на слова поодиноких урядовців чи навіть згадувати про їхні становища. З українських публікацій на конференції були заступлені католицький щоденник "Америка", англомовний "У-Крайонський Квартальник" та "Свобода". До найбільш обговорюваних справ належали такі події, як відносини між Америкою і СРСР, Союзом, зокрема підписання договору про частинну заборону атомових випробувань, справа продажу американської пшениці СРСР, справи Куби, В'єтнаму і Лососу, останні події в південно-американських країнах, проблеми американської оборони, досліджування космічних просторів, міжнародна торгівля та взаємини між війсьними країнами, становища Франції, як і багато інших актуальних проблем, виключно до відвідин мадам Нью в Америці. На закінчення першого дня конференції, в понеділок 7-го жовтня, відбулися в одній з державних установ прийняття для учасників конференції, на яку з'їжджало багато нагод в приватних розмовах з високими репрезентантами уряду також обмінювались думками і поглядами на різні актуальні проблеми американської і закордонної політики. Затримані на закінченні конференції справи будуть з'ясовані детально на сторінках "Свободи".

Конгрес схвалив на оборону \$47.2 бильйона

Вашингтон. — 8-го жовтня Конгрес закінчив акцію в справі оборонного бюджету, бо спільна конференція, скликана з сенаторів і конгресменів погодилася компромісово на те, щоб в цьому фінансовому році, що починається 1-го липня 1963 на оборону країни призначити дол. 47.2 бильйона. Палата Репрезентантів схвалила була більшу суму на оборону, а Сенат меншу, але схвалена Конгресом сума дол. 47.2 бильйона.

Стемфордський Владика Йосиф Шмондюк прислав з Риму gratulacii і благословення на 50-ліття 350 Відділу УНСоюзу в Стемфорді

Стемфорд, Конн. — В минулу неділю відбулася в цій громаді урочистість відзначення 50-ліття Братства св. Архангела Михаїла, 350 Відділу УНСоюзу. На це свято, в якому взяло участь багато місцевих громадян, наспіло з Риму писмо місцевого стемфордського Владика Кир Йосифа Шмондюка, який перебирав там у зв'язку з другою сесією Собору. В тому письмі Владика пише: "Мило мені було довідатися з Вашого листа з 14-го вересня ц.р. про Ювілейне Свято, що його влаштує в неділю 6-го жовтня 1963 з нагоди 50-річчя існування Братства св. Михаїла — 350 Відділу УНСоюзу. Це належна честь і пошана Української Громади в Стемфорді, першим організаторам, як і рівно і всім заслуженим членам того ж Відділу. Братство при наших церквах були започатковані парохіями в нових життєвих українців емігрантів на вільній землі Вашингтона. Вони тим продовжали те релігійне життя, що було головною підставою культури нашого народу на різних землях та заборолем перед винародженням на чужині. Ото-ж gratulую Вам з нагоди цього Золотого Ювілею і бажаво Вам дальшого розвитку на всіх царинях церковного і народного життя. Нехай Господь благословить на мисті і блага літа". Цей привіт прийняв привіт з великим вдволенням і вдячністю для свого Владика. Ювілейне свято відбулося у виді святочного бенкету в залі катедрального церкви св. Володимирів. У бенкеті взяло участь місцевий парох та декан Коледжів св. Василія Великого о. Стефан Хрепта, який молитовно розпочав прийняття. Привітний гостій вів голова Товариства п. Григорій Слобода, який представив почесних гостей та передав привіт тост-майстрові Василеві Блашчуку. Після прочитання привітань Владика Стемфорду та генеральному вікарію о. Ємільу Манастирському, який до щирих слів признання за 50-річну працю та пошану, долучив також архієпископське благословення передав Владика Йосифом з Риму, голову контрольного комісії Відділу Йосиф Смаль прочитав докладно опрацьовану історію Відділу, складену на тлі історії УНСоюзу та української громади в Америці. Він прочитав також протокол перших основних зборів від 30-го грудня 1912 року, що відбувся в приватності тогочасного головного секретаря УНСоюзу, Михайла Угорчака. Першим секретарем Відділу обрано Івана Каштанюка, пізнішого головного секретаря УНСоюзу. Після цього секретар Відділу, Тома Фінів, склав (Закінчення на сторінці 4-й)

УСК Нью Йорк відзначає бенкетом 15-річчя свого існування

Нью Йорк. — Український Спортивний Клуб в Нью Йорку святкуватиме ювілейним бенкетом в суботу 12 жовтня ц.р. 15-річчя свого існування. Цей бенкет відбуватиметься увечері, від год. 7.30, у великій залі УНДому в Нью Йорку. Бенкет матиме мистецьку частину з виступами відомих гумористів Ікери, Понеділка і Радванського, а тостмайтром бенкету буде д-р Ярослав Падок, головний секретар Українського Народного Союзу і відомий громадський діяч. Український Спортивний Клуб вже скоро закінчить шістнадцятий рік свого існування. Засновано

Об'єднані Нації вишлють слідчу комісію до Південного В'єтнаму

Об'єднані Нації. — Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй рішила в минулий вівторок 8-го жовтня ц.р., що президент Асамблеї д-р Карлос Соса Родрігез з Венесуели призначить спеціальну місію, яка виїде до Південного В'єтнаму для перевірки правдивості оскаржень збоку шістьох буддистських держав, що тамошній режим Нго Динг Діма переслідує буддистів та вважали правити із порушенням прав людини й громадянства. Це рішення відбулося без голосування, а просто через ствердження президентом Генеральної Асамблеї, що нема проти такого проєкту формального спротиву. Південний В'єтнам, який спершу стояв на становищі, що справа конфлікту з буддистами, "подана" і що Об'єднані Нації не мають права втручатися в його внутрішні справи, сам запропонував таку перевірку відносин місії Об'єднаних Націй. Советський Союз спершу обстоював, що таку перевірку повинні перевести Британія і Советський Союз, як спонсори Женевської конференції з 1954-го року, коли то поклялися до життя В'єтнаму та водночас — т. зв. Невтральну Контрольну Комісію, членами якої є Індія, Канада і Польща. Ця Комісія на терені В'єтнаму зовсім не діяла, бо комуністичний Північний В'єтнам не допустив її на свій ґрунт. З уваги на привітність в тій Комісії комуністичної Польщі — ЗДА і інші західні держави спротивилися внесенню Миколи Федоренка, який згодом того свого внеску не підтримав. Родрігез же не призначив членів слідчої місії до Південного В'єтнаму.

КУК вимагає конституційних гарантій для збереження мови й культури українських і інших етнічних груп

Вінніпег. — Президія Комітету Українців Канади проголосила з датою 30 вересня ц.р. комунікат у справі актуальних тепер на терені Канади проблеми двомовності і двокультурності, що нею має зайнятися найближчим часом канадська Корольовська Комісія. Схвалений цей комунікат Крайовою Радою КУК на конференції, що відбулася в днях 27 і 28 вересня ц.р. у Вінніпегу, в такому тексті: "Голови і уповноважені делегати Складових Організацій і Відділів Комітету Українців Канади з провінцій Манітоби, Саскачевану, Альберти, Онтаріо, Квебеку і Британської Колумбії разом з посланцями українцями до федерального парламенту і сенаторами та посланцями до провінційних легіслатур, зібрани на Крайовій Раді КУК дня 27 і 28 вересня у Вінніпегу обміркували й внесли по питанню такій устійненні: (1) У країні стоить на становищі державної єдності і неподільності Канади спертися на принципах рівноправності та на рівній триванні всіх громадян без різниці на їх національне походження і без огляду, коли вони, або їх предки прибули до Канади. (2) Визначати та реєструвати за англійською і французькою етнічними групами Канади ті права і привілеї, що їм гарантовані Британським і Північно-Американським Актом, Крайова Рада одночасно видиває konieczність конституційних гарантій для всіх інших етнічних груп на право збереження і плекання своїх культурних цінностей включно з їх матірніми мовами та всебічною піддержкою держави. (3) Доручити КУК вилегитимувати на основі вище з'ясованих напрямних меморандум до Корольовської Комісії, в якому належить поінформувати її докладно про думки видивніти учасників Крайової Ради і ті, які ще можуть наспіти до КУК від українських організацій і індивідуальних громадян."

Виступ хору „Кобзар” у Торонті пройшов з великим успіхом

Торонто. — Концерт філармонічного хору „Кобзар”, який відбувся мин. неділі, 6-го жовтня, під керівництвом Антона Рудницького у вщерть вивпненій залі „Масей Голл” (3,000 місць) в Торонті, увінчався блискучим успіхом. Публіка, яка в рекордну кількість вивпнила до репрезентативного концертного залу по берегах ентузіастично оплескувала хор і його диригента, солістів Євгенію Василенко, Марію Муровану, Лева Рейнаровича, вольончеліста Доріана Рудницького, як і парувістистів (при двох фортепіано) Романа Рудницького та Луї Нейгела. Захоплено прийняли слухачі виконання монументальної кантати диригента — композитора „Послання”. Після закінчення першої частини концерту, представник хору „Прометей” привітав гостей. Диригентом Антонів Рудницькому вручено від місцевих хорів два великі коші квітів, які він передав обом солістам хору „Кобзар”.

● Контрольна Рада Підприємств Дильності продовжувала переслідуючи в Нью-Йорку і доїдалася від Аллена Р. Принса з Брукліна, що голова Організації Завансована Молоді Майн-Стейн є членом комуністичної партії ЗДА. Принс вступив до партії в 1959 році на те тільки, щоб повідомити Федеральне Бюро Інвестицій про діяльність цієї партії. Він виступив із неї в 1962 році

ПРЕМ'ЄР БРИТАНІЇ РАПТОМ ЗАНЕДУЖАВ, — КРИЗА УРЯДУ

Лондон. — Гарольд Мекміллен, британський прем'єр, раптом занедужав і пізнім вечором в минулий вівторок 8-го жовтня ц.р. перевезли його до шпиталю, де — мабуть — у найближчий четвер буде оперований на простату. Хоч він відчував вже болі, проте ще того самого дня вранці голубував на засіданні повного уряду, де, між іншим, порішено, що під кінець цього тижня він складе заяву на конференції Консервативної партії про свої персональні плани: чи він рішений зрестися прем'єрства ще перед виборами, що мають відбутися осінню наступного року, чи збереже за собою становище партійного лідера і надалі. Саме у середу 9-го жовтня розпочалася в Блекпулі, надморській місцевості на західному березі Англії, конференція Консервативної партії. Коли ті лідери, викликані до Мекміллена у вівторок, рішили, що він мусить піддатися операції, він призначив на тимчасового керівника всіх державних справ міністра внутрішніх справ Р. А. Батлера. Хоч лідери висловили надію, що Мекміллен зможе вернутися до своїх державних обов'язків „за кілька тижнів”, проте загально вважають, що ця недуга приспришить його резиґнацію. Гарольд Мекміллен матиме 10-го лютого найближчого року 70 років. Він став британським прем'єром 7-го січня 1957 року після резиґнації внаслідку неготи Антоні Ідена, який тепер засідає в палаті лордів. Мекміллен підтримує. Родрігез же не призначив членів слідчої місії до Південного В'єтнаму.

На Вселенському Соборі перевагу мають прихильники більшого впливу єпископів

Рим. — У дебатах над проєктом декрету „Про Церкву” виявилася виразна більшість прихильників з біл і ше ння впливу спархіяльних влад на хід справ цілої Католицької Церкви. Три кардинали — Поль-Еміль Лежер з Монреалю, Франк Кеніґ з Відня, Жозеф Лефебр з Бурже у Франції — боролися концепції встановити колективне тіло єпископів, як співвідповідальну установу поруч Курії — за керівництвом і долю Церкви. Вони заперечували, наче б такий співвідповідальний єпископів загрожувала авторитетові та зверхній владі Папи. Югославський єпископ Кармель Жажиніч сам зголосив був такий острах за повагу й авторитет Папи внаслідок децентралізації внутрішнього управління в Католицькій Церкві, але й він погоджувався, що повинна бути створена якась „Постійна Комісія” єпископів. Також у дебатах над відновленням стаю так званих діяноків з поширеними правами і для ведення місійної праці — багато поважних членів Собору поручали, щоб допускати також жонатих діяноків. Проти цього проєкту виступив в минулому тижні кардинал Спелдман з Нью-Йорку, але мюнхенський кардинал Юліус Деспієр, один із лідерів поступового крила на Соборі, полемізував з твердженнями кардинала Спелдмана.

Куба знову оскаржує Америку в приготуванні наїзду на неї

Об'єднані Нації. — Представник Куби Карлос Лешу-ґа Гевія обкидав знову З'єднені Держави на пленумі Генеральної Асамблеї ООН в минулий понеділок 7 жовтня ц.р. лайками за нібито приготування збройної агресії. Названий представник Куби заявив, що Куба тому не присутас до атомового договору, що ЗДА продовжують „апохінні і протизаконні” дії проти Куби. Він твердив, що американські чинники вишколюють і фінансують „контрреволюціонерів” в Середній Америці для збройного виступу проти Куби та що американська база Гвантанамо на Кубі є „ґніздом шпигунів і саботажистів”. Американський амба-

У СВІТІ

● 33-річний Адріан Нікола-с і 26-річна Валентина Терешкова, советські астронавти, будуть мати найближчої зими об'їздити з пропагандивними доповідями Кубу, а Нікола-с живе на засекреченій ракетній базі в Советах.

● Колишній південно-американський прем'єр Іо Чан Сонг, що його опозиція висунула як кандидата на президента у найближчих виборах, за що негайно військовий диктатор Чунг Гі Парк посадив його до в'язниці, дав вістку з в'язниці, що він не буде кандидувати. Зате він поучив голосувати на Юн По Суня. Однак загально думають, що вийде т. зв. Чунг Гі Парк, який орудує апаратом поліції.

● В Західній Німеччині арештовано 22-річного Фріда Галке, який був колись кордонним сторожем у Східній Німеччині і в тому часі застрелив одного німця, як той старався втекти до Західної Німеччини. Згодом втік туди і сам Галке.

СВОВОДА

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday is combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1102 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year \$12.00; six months \$6.25; three months \$3.25. — Jersey City & Foreign Rates: One year \$14.00; six months \$7.50; three months \$4.00. For U.N.A. members monthly \$5.40.
Додатки: На рік — \$12.00; на пів року — \$6.25; на три місяці — \$3.25. — В Джерсі Сіті і закордоном: На рік — \$14.00; на пів року — \$7.50; на три місяці — \$4.00. — Для членів У.Н.А. щомісячно — \$5.40. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і money orders висилаються на: "Svoboda".

Статті і коментарі, відомості авторами, не можуть відомовити поглядам Редакції. Редакція несе відповідальність за зміст публікованих матеріалів. Незаможні матеріали повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застерігає доданням застережної ковертки з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "СВОВОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Делікатна політика

З демократизацією систем правління змінився характер не тільки внутрішньої, але й закордонної політики новітніх держав. Щораз більша пошана до волі власного народу й індивідуальних прав громадянина мусила піти в парі з щораз більшою увагою до суверенітету чужих держав та настроїв чужих народів. Водночас притупилась вражливості на такі слова й діла інших держав, які раніше були б спричинили негайну гостру реакцію. Сталося це головним завдяки "тренингові", що його західні демократичні країни перейшли у взаємину з СРСР, Союзом та його сателітами. Образливо, про-модіфікаційний характер публічних виступів союветських "дипломатів" призначав західні країни не звертати уваги на ті образи й провокації, не реагувати на них. І тому й по нинішній день Фідель Кастро безкарно обидив лайками Америку та її Уряд, індонезійський уряд організує "спонтанну демонстрацію" юрби, яка безкарно спалило будинок британської амбасаді, а південно-в'єтнамська поліція безкарно побиває американських пресових кореспондентів.

Раніше було б це рідко неможливо. Однак, останнім президентом, який різко ділами реагував на загрозливі чи образливі діла Америки виступив латино-американський республіканець, був Вудро Вільсон. Хоч вибори виграв Вільсон під гаслом миру, проте не заважався він втрутити у першу світову війну, відповівши на провокаційні дії німецьких підводних човнів. З того часу, так би мовити, клімат американської закордонної політики радикально змінився. За нинішній треба вважати такі й акти, як вислання війська на рятуюн Південної Кореї за президента Трумана у 1950 році, вислання морської піхоти президентом Айзенгавером до Лівану в 1958 році чи проголошення блокади Куби президентом Кеннеді восени минулого року. Алеж відомо, що президент Труман не дозволив ген. Мак-Артуру переступити річку Ялу, щоб знищити китайські постачальні бази в Монголії, а президент Кеннеді завернув також в половині дороги, не перевершивши на Кубі, чи дійсно забрано збитків союветських ракет. Внаслідок обох цих помилок існують по нинішній день у світі два сильні ворожі бастиони.

Чи доцільною є делікатна закордонна політика терпеливості, кабінетного переколювання й ультра-ліяльності супроти чужинських режимів, які з свого боку поводяться провокаційно й обнюжують повагу демократичного Заходу, — це питання знову актуалізувалось саме у зв'язку з згаданими вище двома подіями з останнього часу: спалення британської амбасаді в столиці Індонезії, при "нейтральній" позиції та-мощної поліції, і вже другого з черги поби-тти американських журналістів поліцією в столиці Південного В'єтнаму. Основна помилка західної дипломатії у відношенні до різних правителів полягає в тому, що західні державні мужі із глибоко вікривленням демократичним світоглядом не всіля розуміють, що ті чужі правителі мають цілком іншу психіку й цілком інший підхід до людей і явищ. Большевиків Хрущов, як і анти-комуністичного Нго Дінг Дімові чи псевдо-демократичного Сукарнової імпонув тільки сила. Якщо ці тісні сили західні держави не показують, вони легковажно до них ставляться, лають їх уряди як імперіалістичні та колоніалістичні і поводяться провокаційно. Большевики та фашизм народилися тільки тому, що демократія боялася виявити свою силу. І нині демократичний Захід збере-же свою передову позицію у світі лише тоді, коли всі його вороги будуть свідомі його сили.

Остан Тарнаський

ЗУАДК

ЗЛУЧЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ АМЕРИКАНСЬКИХ ДОПОМОГОВИХ КОМІТЕТІВ

(До 20-річчя існування і праці)

(3)

Головна, однак, праця ЗУАДК, що говорить про широкі діяльністі цієї великої української організації, це переселення до заокеанських країн українських вшеселів і втікачів з Європи. ЗУАДК у цій справі стояв у тісній співпраці не лише з міжнародними допомоговими організаціями, як УНРА, ІРО чи Між-державний Комітет для Євро-пейської Еміграції, але тек з урядовими американськими агенціями для переселення, як ДІП Комісія чи Адміністра-тор Акту Допомоги Втікачам 1953 року (PRA 1953). На ос-нові закону про переселення ДІПІ з 1948 року ЗУАДК пе-

реселив близько 40 тисяч українських емігрантів до ЗЛА. ЗУАДК брав також активну участь у переселенні україн-ців до інших країн, головню до Канади, Австралії та пів-денноамериканських країн. ЗУАДК включився в переселен-ленчу акцію, ведену на осно-ві нового закону про пересе-лення втікачів (PRA 1953), і веде всі українські справи згід-но з загальним імміграційним та-ким знанням квотовим законом. На терені нового поселення у ЗЛА ЗУАДК не лише опіку-вався всіма новопоселенцями під правним оглядом, але й допомагав їм у підшукуванні праці, заступає перед урядом,

ми, служив порадою і вів широ-ку акцію згідно з напрям-ними Суспільної Служби. Ді-тячі садки, літні оселі для ді-тв, допомога для старших і хворих, а далі допомога ста-ти громадянами ЗЛА — все це належало до обов'язку ЗУАДК. Для цього ЗУАДК видавав спеціальні публі-кації і вів пропаганду в ук-раїнській пресі.

Значення ЗУАДКомітету пе-редусім у тому, що це — ук-раїнська установа, ведена ук-раїнським громадянством, яка має повне урядове визнання та міжнародні зв'язки і несе опіку й допомогу всім ук-раїнським емігрантам без огляду на їх політичні переконання чи віровизнання. Найновіші дані про працю Суспільної Служби вказують, що найдо-цільніша допомога для окре-мих соціальних чи національ-них груп не праця саме цих національних організацій. За двадцять років діяль-ності ЗУАДК вповні себе ви-правдав. ЗУАДК врятував ти-сячі українців від загинів.

ПРОБЛЕМА АВТОМАТИЗАЦІЇ ПРАЦІ

3-го жовтня в Бюрі перепису населення у Вашингтоні відбулася цікава церемонія: прощання з компютером, 12-річного машинною - автома-тично, так званім "Уніваком I", який відробив свою служ-бу і переходив на спочинку до Технологічного Музею.

У цій церемонії взяв участь секретар торгівлі Лютер Т. Годжес, який у прощальній промові заявив: "Кожний з нас брав участь у прийнятті, що їх влаштувалось з приводу відходу на емериту-ру чесних працівників у різ-них компаніях чи департа-ментах. Але як пощоритися з машинною, що ось тепер від-ходить на емеритуру?"

Хтось із присутніх, усміха-ючись, сказав, що, на жаль, не можна подарувати цій ма-шині золотого годинника, як роблять у відношенні до лю-дей, які залишають працю, щоб перейти на пенсію. Ди-ректор Бюра перепису насе-лення Річард М. Скеммон офіційно повідомив про закін-чення праці Уніваком I, і пі-сля цього машина - автомат записала про себе в третій особі таке:

"Оце — остання праця Уні-вака I, серія ч. I. Цей компю-тор служив 12 років 6 міся-ців, відробивши понад 73,500 годин. Нині, тобто 3-го жовт-ня 1963 року, Бюро перепису населення передає опіку над цією машинною Смітсо-нському Інституту". Кінець".

На місці цього повіра по-ставлено в Бюрі перепису но-ву машину, яка може працю-вати у 100 разів швидше від свого попередника і в міль-йон разів швидше, як люди-на - урядовець. Емеритуваль-ний автомат може "пригата-ти" 1,000 снів, а його наступ-ник — 65,000.

Наводимо історію з цими машинними для того, щоб під-креслити, яке велике значен-ня має автоматизація в аме-риканській економіці і чия вона є для американських ро-бітників, що їх 40,000 кожню-го тяжко мусить залишити працю, поступаючись перед машинною.

Ця справа ще грізніша то-му, що навіть у урядових ко-лах не всі розуміють цього явища і не дають собі спра-ви з того, які наслідки може вона мати для економічного життя країни.

Того самого 3-го жовтня, виступаючи у сенатській Під-комісії Праці в справах меха-нізації, президент Ю. С. Ін-дастріс Джон І. Снайдер за-явив: "Найбільш спокусли-вою байкою є твердження, що автоматизація не позбавляє ро-бітників численних варієтатів праці. Забагато людей вірять у цю байку і замало знають

правдиві факти. Тому немає пошюи емеритного змага-ня в тому напрямку, щоб ме-ханізація виробництва стала благословенням, а не ката-строфою для людини".

Недавно в цій самій Сена-тській Підкомісії виступав представник Департаменту Праці, який вважає, що авто-матизація праці найменше ро-лю в зростанні безробіття. Натомість Снайдер твердить, що внаслідок механізації не тільки зменшується загальне число zatrudнених, що їх працю виконують машини, але й промислові та інші під-приємства не наймуть но-вих робітників.

Інженери - технологи, — заявив цей промисловець, — винаходять машини, які "тво-рять чудеса". На жаль, лю-дина не спроможна достосо-вуватися до такого швидкого темпу винаходів, і тому авто-матизація стає нещастям, а не благословенням людини. Тож готова повторитися історія з 19-го віку, коли робіт-ники уважали машини за своїх ворогів, а про першу за-лізничу казали, що це — ви-нахід злого духа.

Снайдер не погоджується з тим фактичним, які твер-дить, що автоматизація ство-рює нові варієтати праці, бо-ж, мовляв, треба робітників на-вчати обслуговування наявних і продукції нових машин - ав-томатів. "Суворого правдою є те, каже він, що модерні ав-томатичні машини потребу-ють для їх обслуговування ма-ло людських рук, бо коли б було інакше, то не виплачу-валося б із них користатися".

Промисловець Снайдер та-кож не погоджується з авто-рами проекту проти шкідли-вих наслідків механізації праці — переміщенням ро-бітників до інших районів. В дійсності, каже він, звільня-ється з праці таких робітни-ків, які не надходять до пе-реміщення, бо вони не мають належної кваліфікації, заста-ріла та низько оплачувані і їм важко було б достосовуватися до нового життя на новому місці.

Надзвичайно складною проблемою автоматизації пра-ці займається Американська фундація в справі автоматизації та zatrudнення разом із Товариством Машиністів. Ця фундація має незаборон опу-бликувати вислід своїх дос-ліджень. Зокрема вона про-понує запровадити корот-ший тиждень праці, про що вже натякав і през. Кеннеді. При цій нагоді треба ще раз пригадати нашим бля-там, щоб поділяли про факто-ву освіту для своїх дітей, бо без такої освіти вже за кіль-ка років важко буде молодій людині дістати працю.

Конгрес продовжив на один рік існування Комісії Громадянських Прав

Вашингтон. — 7-го жовтня Палата Репрезентантів біль-шістю 265 до 80 прийняла за-конопроект, згідно з яким продовжується існування ок-ремої Комісії Громадянських Прав ще на один рік. Цей проєкт давніше прийняв же-буз Сена, тому його відісла-но до підпису Президента. Ця Комісія недавно передала свій звіт і мала б закінчити своє існування вже 30 листопада, коли б її не продовжено. Згідно з великим проєктом за-кону про охорону громадян-ських прав ця Комісія мала б бути постійною, але ще не є відомо, чи цей загальний проєкт буде в цьому році ук-

пу д-ра Богдана Пюрка, ан-самбль бандуристів Григорія Китастого, хор "Ватра" Лева Туркєвича, багато письмен-ників, мистців і науковців, які вже на американській землі повели велику діяльність в рамках УВАН, НТШ, літературних та мистецьких органі-зацій.

ЗУАДК включався активно в кожну переселенчу акцію, що її вів американський уряд. У 1956 році, коли велика хви-ля втікачів із революційної Мадярищини перейшла в За-хідну Європу, ЗУАДК почав посилену допомогу акції. В той час станиці ЗУАДК працювали у Відні і в Мон-хені, допомагаючи втікачам з Мадярищини, між якими були також українці. У важкі часи терору в Східній Німеччині велику роботу провів ЗУАДК у Берліні, мавши там свою станицю. Завданням цієї ста-ниці було нести першу поміч українцям, яким вдалось пе-реїти на західну сторону.

Акція матеріальної допомо-ги ЗУАДКомітету триває до-

Мих. Кашинський

ПОЖЕЖІ В ПАРАНІ

Куритиба. — Майже з ці-лого вітлого світу, а пере-товно із ЗЛА надходять, сповнені тривогою і співчу-т-тям, листи до українців Па-рани. Їхні брати і сестри, гли-боко перейняті пресовими вістками про стихійні поже-жі в естаді Парана, виявля-ють своє надзвичайне схи-лювання долею тугишних ук-раїнців.

Ці численні листи, безпе-реечно, є дуже відрядним яви-щем, що з усією очевидністю стверджує наявність серед української еміграції ви-являючої солідарності та мі-цного почуття національного споріднення, а звідси — вза-ємного доброзичливого став-лення, широкі готовості, в ра-зі потреби, прийти з допо-могою тим, хто потерпів, хто зазнав лиха. Такий напроху-ється загальний висновок, коли читася згаданий лист. А тепер — по суті справи.

Пожежі в Парані, а ще більше в інших, північних естадах Бразилії мають по-стійний характер і на них до-сі тут не звертали особливої уваги. Виникають вони пере-важно в часі, коли рихнуть "нову землю" під рілля, тоб-то, коли, після вирубання на певних ділянках лісу, почи-нають палити пенки та кор-чі. Процес палення провадять звичайно, не додержуючи протипожежних правил, що як хоче і хто як зміє. Тому вогонь часто перекидається вітром далеко за межі тієї ді-лянки, що її готують під рі-лля. Та воно якби кас не по-рити і поволі згасне само со-бою чи під черговим зливним дощем. Інакше сталося цього року.

Прикінці зими в Парані видалося морозним, були ранки, коли температура спа-дала до 5 ступнів нижче зе-ра. При відсутності снігу, та-кі холоди висушували ґрунт і нищили рослини не тільки на полях, а й у лісах. Зокрема зиморозило, чи, як тут ка-жуть, "спекло" багато кави на плантаціях, пошкодило сади (згинув периковий квіт, але тепер перики зацвіли вудре-ге) та городи. Мороз відра-зу заступила спека, внаслід-док чого земля й рослини це більше підсохли. Отож, коли почала випалювати ділянки під польові втіди, вогонь швидко кидався довкола, па-лив на своєму шляху ліси, дикі виспи ("кампи") і каво-ві плантації. Своєчасно на його не звернули належної уваги, сподівались, що пер-ші ж дощі його припинять, як то було до сі.

Однак, дощі не випадали, засяг вогню чимраз більша, вогонь, що виник у різних міс-цях, почав з'єднуватися, не раз створюючи суцільний по-дум'яний фронт. У малень-ких річках починала кипіти вода, а дим та кіптява засти-ляли обрій непроливливими чорними пасмами. Уже проти такого вогню виявилися без-силими всі протипожежні ор-ганізації Парани. Не змогли їм дати ради вислані в загро-жені місцевості спеціальні робітничі бригади та військо-ві частини, мало чим допомо-гли й пожежні команди з Сан Паулю та Ріо де Жей-ро. Краце повелось технікам протипожежної справи, які приїхали із ЗЛА: вони йшли в "охолопий" вогнем терен "ланцюжком", один за од-ним, полтаючи водою не тільки доволішній простір, а й один одного.

До речі сказати, американ-ської техніки, засоби на-шої установи змаліли, і тому ця акція не має того масово-го характеру, що його мав в час першої зустрічі з стихій-ними утінками і переміщення українців після закінчення війни. Теперішня допомога акція ЗУАДКомітету більше зосереджена і раціоналізова-на. ЗУАДК намагається допо-магати матеріально передче-м діям культури. Роками несе він матеріальну поміч праців-никам Осередку НТШ у Сар-селі, у Франції. ЗУАДК веде широку діяльність в ділянці інтеграції наших людей у країнах Західної Європи, го-ловно в Німеччині, співпра-цюючи в цій справі з урядо-вими організаціями, як також з урядом Високого Комісара для Втікачів при Об'єднанні Націй. Головно в останніх роках роках ЗУАДК почав "і-ти" співпрацю з цим урядом для видіння відшкодуван-ня всім тим українцям, які були покривдані режимом націонал - соціалістичної Ні-

меччини. Правда, засоби на-шої установи змаліли, і тому ця акція не має того масово-го характеру, що його мав в час першої зустрічі з стихій-ними утінками і переміщення українців після закінчення війни. Теперішня допомога акція ЗУАДКомітету більше зосереджена і раціоналізова-на. ЗУАДК намагається допо-магати матеріально передче-м діям культури. Роками несе він матеріальну поміч праців-никам Осередку НТШ у Сар-селі, у Франції. ЗУАДК веде широку діяльність в ділянці інтеграції наших людей у країнах Західної Європи, го-ловно в Німеччині, співпра-цюючи в цій справі з урядо-вими організаціями, як також з урядом Високого Комісара для Втікачів при Об'єднанні Націй. Головно в останніх роках роках ЗУАДК почав "і-ти" співпрацю з цим урядом для видіння відшкодуван-ня всім тим українцям, які були покривдані режимом націонал - соціалістичної Ні-

меччини. Правда, засоби на-шої установи змаліли, і тому ця акція не має того масово-го характеру, що його мав в час першої зустрічі з стихій-ними утінками і переміщення українців після закінчення війни. Теперішня допомога акція ЗУАДКомітету більше зосереджена і раціоналізова-на. ЗУАДК намагається допо-магати матеріально передче-м діям культури. Роками несе він матеріальну поміч праців-никам Осередку НТШ у Сар-селі, у Франції. ЗУАДК веде широку діяльність в ділянці інтеграції наших людей у країнах Західної Європи, го-ловно в Німеччині, співпра-цюючи в цій справі з урядо-вими організаціями, як також з урядом Високого Комісара для Втікачів при Об'єднанні Націй. Головно в останніх роках роках ЗУАДК почав "і-ти" співпрацю з цим урядом для видіння відшкодуван-ня всім тим українцям, які були покривдані режимом націонал - соціалістичної Ні-

меччини. Правда, засоби на-шої установи змаліли, і тому ця акція не має того масово-го характеру, що його мав в час першої зустрічі з стихій-ними утінками і переміщення українців після закінчення війни. Теперішня допомога акція ЗУАДКомітету більше зосереджена і раціоналізова-на. ЗУАДК намагається допо-магати матеріально передче-м діям культури. Роками несе він матеріальну поміч праців-никам Осередку НТШ у Сар-селі, у Франції. ЗУАДК веде широку діяльність в ділянці інтеграції наших людей у країнах Західної Європи, го-ловно в Німеччині, співпра-цюючи в цій справі з урядо-вими організаціями, як також з урядом Високого Комісара для Втікачів при Об'єднанні Націй. Головно в останніх роках роках ЗУАДК почав "і-ти" співпрацю з цим урядом для видіння відшкодуван-ня всім тим українцям, які були покривдані режимом націонал - соціалістичної Ні-

меччини. Правда, засоби на-шої установи змаліли, і тому ця акція не має того масово-го характеру, що його мав в час першої зустрічі з стихій-ними утінками і переміщення українців після закінчення війни. Теперішня допомога акція ЗУАДКомітету більше зосереджена і раціоналізова-на. ЗУАДК намагається допо-магати матеріально передче-м діям культури. Роками несе він матеріальну поміч праців-никам Осередку НТШ у Сар-селі, у Франції. ЗУАДК веде широку діяльність в ділянці інтеграції наших людей у країнах Західної Європи, го-ловно в Німеччині, співпра-цюючи в цій справі з урядо-вими організаціями, як також з урядом Високого Комісара для Втікачів при Об'єднанні Націй. Головно в останніх роках роках ЗУАДК почав "і-ти" співпрацю з цим урядом для видіння відшкодуван-ня всім тим українцям, які були покривдані режимом націонал - соціалістичної Ні-

меччини. Правда, засоби на-шої установи змаліли, і тому ця акція не має того масово-го характеру, що його мав в час першої зустрічі з стихій-ними утінками і переміщення українців після закінчення війни. Теперішня допомога акція ЗУАДКомітету більше зосереджена і раціоналізова-на. ЗУАДК намагається допо-магати матеріально передче-м діям культури. Роками несе він матеріальну поміч праців-никам Осередку НТШ у Сар-селі, у Франції. ЗУАДК веде широку діяльність в ділянці інтеграції наших людей у країнах Західної Європи, го-ловно в Німеччині, співпра-цюючи в цій справі з урядо-вими організаціями, як також з урядом Високого Комісара для Втікачів при Об'єднанні Націй. Головно в останніх роках роках ЗУАДК почав "і-ти" співпрацю з цим урядом для видіння відшкодуван-ня всім тим українцям, які були покривдані режимом націонал - соціалістичної Ні-

меччини. Правда, засоби на-шої установи змаліли, і тому ця акція не має того масово-го характеру, що його мав в час першої зустрічі з стихій-ними утінками і переміщення українців після закінчення війни. Теперішня допомога акція ЗУАДКомітету більше зосереджена і раціоналізова-на. ЗУАДК намагається допо-магати матеріально передче-м діям культури. Роками несе він матеріальну поміч праців-никам Осередку НТШ у Сар-селі, у Франції. ЗУАДК веде широку діяльність в ділянці інтеграції наших людей у країнах Західної Європи, го-ловно в Німеччині, співпра-цюючи в цій справі з урядо-вими організаціями, як також з урядом Високого Комісара для Втікачів при Об'єднанні Націй. Головно в останніх роках роках ЗУАДК почав "і-ти" співпрацю з цим урядом для видіння відшкодуван-ня всім тим українцям, які були покривдані режимом націонал - соціалістичної Ні-

меччини. Правда, засоби на-шої установи змаліли, і тому ця акція не має того масово-го характеру, що його мав в час першої зустрічі з стихій-ними утінками і переміщення українців після закінчення війни. Теперішня допомога акція ЗУАДКомітету більше зосереджена і раціоналізова-на. ЗУАДК намагається допо-магати матеріально передче-м діям культури. Роками несе він матеріальну поміч праців-никам Осередку НТШ у Сар-селі, у Франції. ЗУАДК веде широку діяльність в ділянці інтеграції наших людей у країнах Західної Європи, го-ловно в Німеччині, співпра-цюючи в цій справі з урядо-вими організаціями, як також з урядом Високого Комісара для Втікачів при Об'єднанні Націй. Головно в останніх роках роках ЗУАДК почав "і-ти" співпрацю з цим урядом для видіння відшкодуван-ня всім тим українцям, які були покривдані режимом націонал - соціалістичної Ні-

меччини. Правда, засоби на-шої установи змаліли, і тому ця акція не має того масово-го характеру, що його мав в час першої зустрічі з стихій-ними утінками і переміщення українців після закінчення війни. Теперішня допомога акція ЗУАДКомітету більше зосереджена і раціоналізова-на. ЗУАДК намагається допо-магати матеріально передче-м діям культури. Роками несе він матеріальну поміч праців-никам Осередку НТШ у Сар-селі, у Франції. ЗУАДК веде широку діяльність в ділянці інтеграції наших людей у країнах Західної Європи, го-ловно в Німеччині, співпра-цюючи в цій справі з урядо-вими організаціями, як також з урядом Високого Комісара для Втікачів при Об'єднанні Націй. Головно в останніх роках роках ЗУАДК почав "і-ти" співпрацю з цим урядом для видіння відшкодуван-ня всім тим українцям, які були покривдані режимом націонал - соціалістичної Ні-

меччини. Правда, засоби на-шої установи змаліли, і тому ця акція не має того масово-го характеру, що його мав в час першої зустрічі з стихій-ними утінками і переміщення українців після закінчення війни. Теперішня допомога акція ЗУАДКомітету більше зосереджена і раціоналізова-на. ЗУАДК намагається допо-магати матеріально передче-м діям культури. Роками несе він матеріальну поміч праців-никам Осередку НТШ у Сар-селі, у Франції. ЗУАДК веде широку діяльність в ділянці інтеграції наших людей у країнах Західної Європи, го-ловно в Німеччині, співпра-цюючи в цій справі з урядо-вими організаціями, як також з урядом Високого Комісара для Втікачів при Об'єднанні Націй. Головно в останніх роках роках ЗУАДК почав "і-ти" співпрацю з цим урядом для видіння відшкодуван-ня всім тим українцям, які були покривдані режимом націонал - соціалістичної Ні-

меччини. Правда, засоби на-шої установи змаліли, і тому ця акція не має того масово-го характеру, що його мав в час першої зустрічі з стихій-ними утінками і переміщення українців після закінчення війни. Теперішня допомога акція ЗУАДКомітету більше зосереджена і раціоналізова-на. ЗУАДК намагається допо-магати матеріально передче-м діям культури. Роками несе він матеріальну поміч праців-никам Осередку НТШ у Сар-селі, у Франції. ЗУАДК веде широку діяльність в ділянці інтеграції наших людей у країнах Західної Європи, го-ловно в Німеччині, співпра-цюючи в цій справі з урядо-вими організаціями, як також з урядом Високого Комісара для Втікачів при Об'єднанні Націй. Головно в останніх роках роках ЗУАДК почав "і-ти" співпрацю з цим урядом для видіння відшкодуван-ня всім тим українцям, які були покривдані режимом націонал - соціалістичної Ні-

меччини. Правда, засоби на-шої установи змаліли, і тому ця акція не має того масово-го характеру, що його мав в час першої зустрічі з стихій-ними утінками і переміщення українців після закінчення війни. Теперішня допомога акція ЗУАДКомітету більше зосереджена і раціоналізова-на. ЗУАДК намагається допо-магати матеріально передче-м діям культури. Роками несе він матеріальну поміч праців-никам Осередку НТШ у Сар-селі, у Франції. ЗУАДК веде широку діяльність в ділянці інтеграції наших людей у країнах Західної Європи, го-ловно в Німеччині, співпра-цюючи в цій справі з урядо-вими організаціями, як також з урядом Високого Комісара для Втікачів при Об'єднанні Націй. Головно в останніх роках роках ЗУАДК почав "і-ти" співпрацю з цим урядом для видіння відшкодуван-ня всім тим українцям, які були покривдані режимом націонал - соціалістичної Ні-

меччини. Правда, засоби на-шої установи змаліли, і тому ця акція не має того масово-го характеру, що його мав в час першої зустрічі з стихій-ними утінками і переміщення українців після закінчення війни. Теперішня допомога акція ЗУАДКомітету більше зосереджена і раціоналізова-на. ЗУАДК намагається допо-магати матеріально передче-м діям культури. Роками несе він матеріальну поміч праців-никам Осередку НТШ у Сар-селі, у Франції. ЗУАДК веде широку діяльність в ділянці інтеграції наших людей у країнах Західної Європи, го-ловно в Німеччині, співпра-цюючи в цій справі з урядо-вими організаціями, як також з урядом Високого Комісара для Втікачів при Об'єднанні Націй. Головно в останніх роках роках ЗУАДК почав "і-ти" співпрацю з цим урядом для видіння відшкодуван-ня всім тим українцям, які були покривдані режимом націонал - соціалістичної Ні-

меччини. Правда, засоби на-шої установи змаліли, і тому ця акція не має того масово-го характеру, що його мав в час першої зустрічі з стихій-ними утінками і переміщення українців після закінчення війни. Теперішня допомога акція ЗУАДКомітету більше зосереджена і раціоналізова-на. ЗУАДК намагається допо-магати матеріально передче-м діям культури. Роками несе він матеріальну поміч праців-никам Осередку НТШ у Сар-селі, у Франції. ЗУАДК веде широку діяльність в ділянці інтеграції наших людей у країнах Західної Європи, го-ловно в Німеччині, співпра-цюючи в цій справі з урядо-вими організаціями, як також з урядом Високого Комісара для Втікачів при Об'єднанні Націй. Головно в останніх роках роках ЗУАДК почав "і-ти" співпрацю з цим урядом для видіння відшкодуван-ня всім тим українцям, які були покривдані режимом націонал - соціалістичної Ні-

меччини. Правда, засоби на-шої установи змаліли, і тому ця акція не має того масово-го характеру, що його мав в час першої зустрічі з стихій-ними утінками і переміщення українців після закінчення війни. Теперішня допомога акція ЗУАДКомітету більше зосереджена і раціоналізова-на. ЗУАДК намагається допо-магати матеріально передче-м діям

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ФОНДУ „ВЕСЕЛКИ“. ДОПОМОЖІТЬ „ВЕСЕЛЦІ“ ПРОЯСНИТИ ДУШУ УКРАїнСЬКОЇ ДИТИНИ! ВИШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ЇЇ ВИДАВНИЧИЙ ФОНД!

В століття „Запорожця за Дунаєм“

Розкази заповітний ювілей опери Семена Гулака-Артемовського збігається з розміром маленьким, бо тільки треті, роковинами існування Оперного Ансамблю в Нью-Йорку. Це зовсім природно, що свій маленький „ювілей“ відмічує Ансамбль постановкою великого ювілею.

Лев Рейнарчик

Сьогодні приходить підати повний переписний факт виведення Карасем громади запорожців зі скитальщини в умови павування московського наїзника. Але треба зважити обставини, що примушували Гулака-Артемовського дати власне таке закінчен-

ня опери, щоб з ним просунути на сцену свого „Запорожця“ — неміраку.

Контроверсійність опери в тому, що в дискусіях над її лібреттом опорувано неодинократно постать Караса як представника козацтва, мовляв, як же ж уособлювати наше славне лицарство в п'яниці, що вихитуються по сцені, зчиняє колотнечі з жінкою, заковчує навіть руки, щоб, чого доброго, перем'яти боки „вразій бабі“, врешті ж дає себе ганебно лупцювати своїй подрузі маконом.

Народ десятками років на „Запорожця“ ходив, ходив і ремствував, коли не був культурний та ідеально думаючий глядач. Звичайно небаглива „галерея“ ясно оплещувала от непотобства, що їх витворили незлічені Карасі обабіч Збруча, відзначаючи „кулумінацію“ опери, момент цілування пливки зі сивухою і пияцькі притурки ентузіастичними вигукми призначення для „мистецтва“.

В поході з п'ятербурзьких підмостків в простір і час, „Запорожець“ переніс багато дечого, з того, що переніс на собі український народ його культура, а зокрема український театр, в умовах московського поневолення. Це певне, що складніших, важчих і відповідальніших обставин існування від української, не мала ніяка інша Мельпомена світу. Може найбільше потерпів на тому імені „Запорожець“, Карасі в часі станового Одарка, що їх негідними практиками малоросійських театрів, вульгарних режисерів і інтерпретаторів, зведено до рівня халабудних персонажів, блазнів, що ексцибіціонізмом своїх подружніх пересправ в чаду алькоголю, яким пропачено цілу оперу, купували призначення малокультурного і ще менше ідейного глядача ну, і задоволене схвалення московських цензорів. Схвалюванню Караса-п'яниці і Одарки-Ксантипи, цензори-русифікатори, як і у випадку побутових драм і комедій, та спотворенням нашої бувалиці і побуту взагалі, хотіли остаточно розправитися з грізними для самодержав'я тінями нашого минулого, звести нашу мову до вульгарного „наречія“, а славу історію гордого народу до спорядичного бунтарства п'яних Карасів.

Сугестії в інтерпретації постаті Караса власне таким, яким сформував його малоросійський театр, передалися режисерам і акторам по закону інерції і зле зрозумілого пошанування традиції. Ці сугестії були такі сильні, що небагатьом реалізаторам спало на думку відкрити оперу від намулу, щоб з-під нього виявити Караса-лицаря і

Марта Кокольська-Кобрин

Одарку коханою подругу, правду, ревниву і говірку, але аж ніяк не Ксантипу і базарну докотуху. Що ж, мовляв, традиція в нас така, а як же проти традиції?!

Мало кому, нащастя, були такі режисери і такі актори, — хотілося виникнути в певні наші традиції подружніх взаємин, з нанесенням на них відсітками матрирхату, коли то чоловік жартома наче б то визволяється з-під „жарти“ жінки, або, знову таки жартоючи, перебільшено демонструє свою повну еманіпацію, почуття власної сили і влади.

Ще в нашому, сучасному селянському побуті, при нагодах напру. свят, весіль і крестин, коли у господаря гостей більша кількість людей, часто виявляється між чоловіком і жінкою жартирливий діалог в тоні отих обопільних перебільшених претензій до подружнього суверенітету, або ж робленої залаяності чоловіка перед авторитетом жінки. Такі діалоги в душі

„комедія дель арте“, дуже співзвучні іменню з тоном діялогів Караса з Одаркою, врешті дуже милі і любовні чи не єдині в українці.

Режисерам і вульгаризаторам і таким же акторам було зовсім не цікаво перед постановкою робити психологічні аналізи типу лібретта і шукати його вірного та ідейно витриманого образу. Погоня за доброю кассою і бурхливим оплесками і радісним іржаванням „галюрок“, навіть вже і без політичної пресії царських цензорів, штовхали їх до дальшого, безжалісного залякування врешті всіх так типажів „Запорожця“, включно з Імамом, поверховним, злодійським штампом.

Оперний Ансамбль в Нью-Йорку для гідного вішанування і реабілітації настільки популярного насліддя і болячки каліченого „Запорожця“ перед його постановкою провдидити доволі основну працю над відчуженим образом Караса, — в першу чергу.

Артист Л. Рейнарчик при допомозі колег, відважно ламає власні і чужі шаблони наперствування на постаті Караса і в довгих дискусіях та покілках критичних випробуваннях поодиноких образів та фраз, поволі наблизився до такої подоби центральної постаті опери, на яку собі заслуговує Ювілей і яку прагнули б бачити культурні глядачі, і яку можна б показати нашій молоді без ризику скомпромітувати в їхніх очах козацьке лицарство, а в тім і його ідеали.

Ньюйорський оперний Ансамбль хотів іти цим чином постановок „Катерини“ та

Іван Гош

„Нюктурну“ (які зворушили відливи на них глядачів — „Від сорока років такої імпресії не чув“ — о. Бала в Нью-Йорку; або „завидів квітів вручасно вам наші серця як живу китицю“ — П. Стефанович) ставити заповідного іде в травні „Запорожця“. І ця, як і попередні постановки, народжується з великих зусиль і самопосвяти солістів і хористів і адміністративного апарату. Адже розподіл тих „на чисто“ приходив з виставдемоу з артистів, не кажучи хористів і коштів подорожі на проби не покривав.

Ставлять „Запорожця“ ті, що люблять сцену, для тих, що люблять театр. Участь таких солістів як Ганна Шерей, Марта Кокольська, Лев Рейнарчик, Іван Гош, жертвенно і голосисто хору і симфонічної оркестри під батуту маестра Олега Стратичука, співпраці проф. Верника і врешті балет керований проф.

Безплатні курси в Нью-Йорку

Хто хоче читати й писати дещо по англійськи, може записатися на безплатні курси в Нью-Йорку при 155-й Вест 72 вулиці, де навчатимуть того, що потрібно знати при екзаміні до отримання американського громадянства. Курси починаються 17-го жовтня. Вони будуть відбуватися в четверга від 7:30 до 9:30 вечері.

Р. Петриною гарантують високій рівень постановки Численною участю на близькій виставі, ювілейній пошануванні членам Ансамблю свою симпатію і заохоту до дальшої запланованої праці над новими постановками.

В. Ласовський

3-ий зошит Етимологічного Словника в друку

Вінніпер. — Третій том „Етимологічного словника української мови“ за редакцією проф. Я. Рудницького в виданні УВАН у Канаді з'явився до друку. Він складає з двох частин, в першій половині наступного року, а обхоплюватиме букви „В“ та „Б“. Заповідана перша частина етимологічного словника Кравчука в Києві і в виданні Академії Наук УРСР 1962 році, і досі не вийшла з друку, хоч автор її оброблював і проголосив її появу на початок 1962 року.

Увага! Філадельфія і околиця! Увага!

НАЛОБНА АКАДЕМІЯ

ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ ШТУЧНОГО ГОЛОДУ В УКРАЇНІ

Субота, 12-го жовтня 1963 р.

TOWN HALL — 150 North Broad Street

Початок: год. 8-ма веч.

ПРОМОВЦІ:

Голова УККА проф. д-р ЛЕВ ДОБРЯНСЬКИЙ
Генерал ад'ютант Пенсильванії ген. майор Томас Р. ВАЙТ
Commissioner міста п. Морріс ОССЕР
Володимир БІЛЯВ

В МІСТЕЦЬКІЙ ЧАСТИНІ:

Чоловічий Хор (дир. п. І. Задорожний), соліст: Іван Гош
Декламації — актори Віра Лемська і Ір. Шпигунський

До численної участі в Академії запрошується Українське Громадянство.

УПРАВА ФІЛІИ УККА І ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ

ОСЕРЕДОК ПРАЦІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА

УКРАїнСЬКОГО МУЗЕЮ, ХОРУ ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА І ХОРУ „ДНІПРО“ в КЛІВЛЕНДІ

— відзначають —

90 ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ НТШ

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТОМ

дня 27-го жовтня 1963 року

В ПРОГРАМІ: Виступ обох хорів та мистця живого слова, артиста українських сцен, Юлія ГІРНЯКА. Святочну промову виголосить Президент Головної Ради НТШ, проф. Роман СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ.

Концерт відбудеться в аудиторії школи **PARMA SENIOR HIGH — о год. 6:30 вечером**

В наслідок концерту, в суботу, 26-го жовтня о год. 6-й веч. в залі **Parma Savings Co.** відбудеться **ЦІЛЬ КОРОТКИХ ВІДЧИТІВ** про діяльність НТШ та **ВИСТАВКА ЗРАЗКІВ ВИДАНЬ НТШ**

Союз Білорусько-Американської Молоді

— влаштує —

в суботу, 11-го жовтня 1963 року

в SCHACK'S HALL

24 Whitehead Avenue — South River, N.J.

ТАНЦЮВАЛЬНИЙ ВЕЧІР

Початок: в год. 9:00 веч. Грас оркестра ГІРНЯКА

Всіх сердечно запрошує **УПРАВА**

Нема то як на Союзівці!

Оселі Українського Народного Союзу в Котскільських горах

В найближчу суботу 12-го і неділю 13-го жовтня 1963 р.

— відбудуться —

ТОВАРИСЬКІ ЗУСТРІЧІ

що їх влаштує

Комітет Абитурантів Української Гімназії в Мюнхен-Нарсфельд (1946)

Різночасно відбудуться також

Курінні Ради Пластових Куренів

1) „ТІ, ЩО ГРЕБЛІ РВУТЬ“
2) „ПЕРШІ СТЕЖІ“

В СУБОТУ ВЕЧЕРОМ

ВЕЛИКА ЗАБАВА з ТАНЦЯМИ

ПРИ ЗВУКАХ ОРКЕСТРИ „ТІО“

в складі: САВЧУК, ЧУМА, ПЕТИК

СПОРТ

НЕДІЛЯ, 13-го ЖОВТНЯ 1963

Год. 3-тя по пол.

на гринді **УКРАїнСЬКОГО СПОРТОВОГО МАНДАНУ** при 31-й евіно і 124-й вул. College Point, L. I.

— відбудуться —

ТОВАРИСЬКІ ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ

УСН Нью-Йорк — Greek American

ПЕРЕДЗМАГ: 1:15 УСК (резерва) — GREEK AMERICAN (резерва)

Доїзд на площу автом: 34 вул. Midtown Tunnel на Long Island Express Way та прямо Rodman Street, а далі Lawrence Street до 31st Ave. надімо.

СПОРТ

КАДР ІЗ ФІЛЬМУ

„Дитина і дві матері“

Актор Гіт Балзюк в ролі д-ра Авраама Авраамовича. Новий укр. кінофільм (модерна психологічна драма) незабаром буде демонструватися в Канаді і ЗДА. Реалізація: Лев Т. Орлігор. (Інформус Українська „Лад-Філам“, Сан-Франциско, Каліф.).

Увага! ШИКАГО І ОКОЛИЦЯ! Увага!

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ в ШИКАГО

В ЦІЛІ ВІДЗНАЧЕННЯ ЮВІЛЕЮ 70-РІЧЧЯ „СВОБОДИ“

І. СКЛІКАЄ

урядників Головного, Округових і Відділових та представників усіх Відділів УНСОЮЗУ з Шикаго і околиць

на п'ятницю, дня 18 жовтня 1963 р.

о год. 7:30 вечером

в СОЮЗОВОМУ ДОМІ при 841 N. Western Ave.

ІІ. ВЛАШТУЄ

дня 27 листопада 1963 року

в залі „THE MARTINIQU“ при 2500 W. 94 Place

ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ

на якому будуть визначити гості і представники української, чужинської і американської преси. Вкети вступу в ціні \$5.00 з упередженням по Союзових Відділах.

Початок „Cocktail-Party“ о год. 6:30 веч. а Бенкету — о год. 7:30 веч.

ІІІ. ВЛАШТУЄ

ВИСТАВКУ ВИДАНЬ „СВОБОДИ“

найстаршого українського часопису на еміграції, за час його 70-літнього існування.

Виставка приміщена в **СОЮЗОВОМУ ДОМІ** при 841 N. Western Ave. від год. 1-ої в полудне до 9-ої вечером в дні 28, 29, 30 листопада та 1 грудня 1963 р.

Проститься про індивідуальну участь у всіх цих ювілейних ірввах.

За Округовий Комітет Відділів УНСОЮЗУ в Шикаго: **Тарас ШПИКУЛА** (предсідник) **Іж. Михайло ХАРІВ** (секретар)

1 1/2 МІЛЬЙОНА АМЕРИКАНЦІВ В 1962 РОЦІ ВПАЛИ ЖЕРТВОЮ АВТОВИХ ВИПАДКІВ. НЕГАЙНО ЗАБЕЗПЕЧИТЬСЯ АКЦИДЕНТОВОЮ ГРАМОТОЮ УКРАїнСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

Увага! НЬЮ ЙОРК — ФІЛАДЕЛЬФІЯ! Увага!

ЧЕТВЕРТИЙ СЕЗОН КОНЦЕРТІВ у США

АЛЕКСА БЕРЕЖНОГО

І його МІЖНАРОДНОГО АНСАМБЛЮ ТАНКУ, МУЗИКИ І ПІСНІ

(45 танцюристів, співаків і музикантів)

З ВИБРАНОЮ ПРОГРАМОЮ ТАНКУ ПІСНІ, П МУЗИКИ З ЕСПАНІИ, УКРАЇНИ, АРГЕНТИНИ, УРУГВАЮ, ЦАРАГВАЮ, ЧІЛЕ І ВЕНЕСУЕЛИ

Town Hall — Нью-Йорк
123 West 43rd Street
Субота, 19 жовтня 1963 р.
8:30 вечора
Ціна квитків: \$6.95, \$4.95, \$3.95, \$2.95

Town Hall — Філадельфія
150 N. Broad Street
Субота, 26 жовтня 1963 р.
8:30 вечора
Ціна квитків: \$4.95, \$3.95, \$2.95, \$1.50

КЛІВЛЕНД

Заходом **УКРАїнСЬКОГО МУЗИЧНОГО ІНСТИТУТУ** в неділю,

13 жовтня 1963

Год. 6:00

в залі **Parma Senior High School Auditorium**

НЬЮ АРК

Заходом Хору „ТРЕМБІТА“ в суботу,

19 жовтня 1963

Год. 8:00

в залі „СТІП“

РОМАН РУДНИЦЬКИЙ

ПІЯНИСТ-ВІРТУОЗ

ВИСТУПИТЬ З ВЛАСНИМИ КОНЦЕРТАМИ

З голосів преси: „...один з найвидатніших піаністів своєї генерації...“; „...піаніст великого стилю...“; „...феноменальний талант, який зачаровує публіку...“

РОЧЕСТЕР

Заходом Української Студентської Громади в суботу,

2 листопада 1963

в **UNIVERSITY OF ROCHESTER**
Todd West Room

ТОРОНТО

На закінчення **УКРАїнСЬКОГО ТИЖНЯ** в суботу,

23 листопада 1963

в **MASSEY HALL**
Collet з Toronto Symphony

